

VÕRU MUUSIKAKOOL

TAVAÕPPE KEELPILLIDE ÕPPEKAVA

1. EESMÄRGID

Klassikalise muusika tavaõppe õppekava rakendamine annab lastele ja noortele võimaluse saada ülevaatlik muusikaajaloo tundmine, elementaarne muusikaline kirjaoskus ja hea pillimänguoskus. Muusikaõpingute abil avardatakse õppurite silmaringi, hoitakse ja õhutatakse muusikahuvi, et aidata orienteeruda eri ajastute muusikastiilides, kontserdikülastaja ja harrastusmuusikuna.

Nominaalne õpiaeg kestab 7 aastat. Õppeaastas on 35 õppenädalat.

2. ÕPPEAINETE LOETELU

õppeained	noorem aste				vanem aste		
	I tase		II tase		III tase		
	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta	3. aasta
põhipill	1	1	1	1	1	1	1
solfedžo	1	1	1	1	1	1	1
muusikalugu				1	1	1	1
koosmusitseerimine			1	1	1	1	1
lisapill*				0,5	0,5	0,5	0,5

* valikaine

3. AINEKAVAD

3.1. Õppeaine nimetus: VIIUL

Maht tundides: 1 akadeemiline individuaaltund nädalas jaotatuna kahe korra peale (õppeaastas 35 tundi)

Õpetuse eesmärgid

Õhutada armastust muusika vastu nii selle kuulaja kui esitajana. Kujundada õpilastel elementaarseid tehnilisi oskusi, võimaldamaks vaba eneseväljendust muusikas oma instrumendil. Õpetada mängima viiulit kui soolo- ja orkestripilli.

Õppeaine programm

I ja II tase

Kummalgi tasemel 2 õppeaastat, vajadusel 1 lisaaasta.

Mängutehnilised ja muusikalised oskused

Pillimängu jaoks kõige loomulikuma ja optimaalsema asendi leidmine ja kinnistamine.

Mõlema käe põhiliigutuste vabadus ja osavus. Muusikalise kuulmise arendamine. *Pizzicato* ja

arco mäng, naturaal-flažoletid. Tutvumine *détaché*, legaato ja martelé štrihhidega. Heliredelitest 1- ja 2-oktavilised duurid ja mollid. Muusikalise dünaamika ja erinevate karakterite teostamise elementaarsed oskused. Noodinimed. Õpitud štrihhide nimetused ja dünaamikamärgid.

Esinemiste kord

Vähemalt 2 korda õppeaastas. Õppeaasta lõpetab hindeline esinemine.

Nõuded taseme lõpul

I taseme lõpul hindeline arvestus ja II taseme lõpul hindeline eksam. Esitada 2 erineva iseloomuga muusikapala.

III tase

3 õppeaastat, vajadusel 1 lisaaasta.

Mängutehnilised ja muusikalised oskused

I, II, III positsioonis mäng koos pos. vahetustega. Tutvumine topeltnootide, akordide ja trillerite mängimisega. Štrihhidest: *détaché*, *legato*, *martelé*, tutvumine *staccato* ja *spiccato*ga. Vibraato õppimine. Heliredelid erinevates positsioonides. Muusikalise väljenduslikkuse, tooni- ja fraasikujunduse arendamine. Õpitud štrihhide nimetused, dünaamikamärkide ja tempoterminite tundmine.

Lisategevused

Soovitus osaleda keelpilli suvelaagrites. Suunata külastama kontserte ja osa võtma kooli poolt korraldatavatest ekskursioonidest. Võimalus võtta osa kooli keelpilliansamblike tööst.

Esinemiste kord

Vähemalt 2 esinemist õppeaasta jooksul. Õppeaasta lõpetab hindeline esinemine.

Nõuded taseme lõpul

III taseme lõpetab hindeline eksam, mis on ühtlasi ka kooli lõpueksam. Esitada osa suurvormist ja pala või 3 pala. Üks paladest võib olla ansamblipala.

Õppematerjalid

Harjutused ja heliredelid:

A. Grigorjan. Heliredelid ja kolmkõlad
A.-M. Usma Iloinen viuluniekka IV-V
G. Schradieck Sõrmeharjutused

Etüüdid ja kogumikud:

V. Jakubovskaja. Viulimängu algkursus
K. Fortunatov. Noor viiuldaja I
Etüüdide kogumikud: Valitud etüüdid I-III klass, / M. Garlitski, K. Rodionov,
K. Fortunatov K. Fortunatov Noor viiuldaja II
M. Garlitski Samm sammult
Etüüdide kogumik II
F. Wohlfahrt 60 etüüdi Op.45, 74
H. Kayser 36 etüüdi Op.20
P. Pohjola – A.M. Usma Viiulietüüdid

Ch. Dancla Etüüdid Op.68
Kogumik III-IV klassile
S. Suzuki Kogumik III

Palade kogumikud:

R. Rodionov. Viulimängu algõpetus
A. Grigorjan. Viulimängu algõpetus
I. Tivik. Väike viulimängija
M. Garlitski. Samm-sammult
Kogumik I- II klassile / M. Garlitski, K. Rodionov, J. Utkin, K. Fortunatov/
T. Kopli Viulistaabits
E. Vain Päkapiikk
M. Järvelä. Näpparimusaa I, II
A.-M. Usma. Iloinen viuluniekka I, II
S. Suzuki. Violin school I, II,
S. Nelson. Piece by piece I, II
S. Nelson. Stringsongs I, II, III
S. Nelson. The essential string method I-IV
E. Murray. Tunes for my violin
J. Dillion, J. Kjelland, J. O'Reilly. Strictly Strings
C. Lumsden Bow strokes
Bornemann Väike Paganini

Valik suurvormidest:

O. Rieding Kontsert h-moll Op.35, G-duur Op.34
F. Kuchler Kontsertiino Op.15, Op.12
A. Vivaldi Kontsert G-duur Op.7 nr.2
Ch Dancla Variatsioonid
O. Rieding Variatsioonid
F. Seitz Kontsert G-duur

3.2. Õppeaine nimetus: TŠELLO

Maht tundides: 1 akadeemiline individuaaltund nädalas jaotatuna kahe korra peale (õppeaastas 35 tundi)

Õpetuse eesmärgid

Tutvustada muusikahuvilistele lastele baastadmisi muusikast ja arendada oskusi valitud instrumendi käsitlemiseks. Anda õpilastele piisav tehniline baas, mis võimaldaks vaba eneseväljendust instrumendil. Tutvuda pilli võimalustega nii soolo- kui ka ansambli- orkestri instrumendina. Süvendada õpilastes huvi muusika vastu nii esitaja kui kuulajana.

Õppeaine programm

I ja II tase

Mõlemal tasemel õpiaeg 2 õppeaastat. Vajadusel 1 lisaaasta.

Mängutehnilised oskused:

- õige mänguasendi, sirge ja pingevaba istumise leidmine ja kinnitamine;
- mõlema käe loomulik asend ja liikumine;

- bassivõti, noodid bassivõtmes;
- tooni tekitamine (arco ja pizzicato), tooni tekitamise kuulamine ja jälgimine;
- naturaalsed flagoletid;
- erinevad shtrihhid- detache, legaato, marteles, shtrihhide kombinatsioonid;
- heliredelid 1 ja 2 oktavilised duurid ja mollid;
- lai seade nii üles kui allapoole;
- positsioonivahetused- 1 ja 4 positsioon.

Muusikalised oskused:

- muusikalise kuulmise arendamine
- muusikalise dünaamika ja erinevate karakterite teostamise elementaarsed oskused
- palad erinevate karakteritega

Mõisted:

- muusikalised terminid;
- dünaamikamärgid;
- shtrihhide nimetused;
- noodinimed bassivõtmes.

Esinemiste kord:

- vähemalt 2 korda õppeaastas
- õppeaasta lõpus hindeline esinemine

Nõuded taseme lõpul:

- taseme lõpetab hindeline eksam.
- esitada 2 erineva karakteriga pala

Taseme näited:

N. Baklanova Masurka
N. Baklanova Romanss
N. Baklanova Allegretto
N. Baklanova Tarantella
R. Schumann Lõbus talupoeg
L. Beethoven Kontratants
E. Grieg Albumileht
E. Grieg Talupoja laul

III tase

3 õppeaastat, vajadusel 1 lisaaasta

Mängutehnilised oskused:

- seniõpitu kinnistamine ja oskuste arendamine ning laiendamine;
- mäng erinevates positsioonides (1- 4) positsioonivahetusega;
- tutvus pöidlapositsiooniga, liikumine pöidlapositsioonis;
- vibraato kui kunstiline väljendusvahend;
- toonikujundus;
- erinevad shtrihhid: detache, legaato, marteles;
- tutvumine staccato ja spiccatoga;
- heliredelid 2 -3 oktavi piires.

Muusikalised oskused:

- muusikalise väljenduslikkuse arendamine;

- kunstilised väljendusvahendid: toonikujundus, vibraato, aplikaatori valik lähtuvalt palade muusikalistest vajadustest.

Mõisted:

- shtrihhide nimetused
- dünaamika märgid
- tempoterminid
- noodid ja nende nimetused nii bassi-, tenori- kui viulivõtmes.

Esinemiste kord:

Vähemalt 2 korda õppeaastas. Õppeaasta lõpetab hindeline esinemine.

Lisategevused:

- kontsertide ja muusikaetenduste külastamine;
- soovitatav osaleda suvistes keelpillilaagrites;
- võimalus osaleda kooli keelpilliansamblite töös (tšello kui ansambli bassirolli täitja).

Nõuded taseme lõpul:

III taseme lõpetab hindeline eksam, mis ühtlasi on ka kooli lõpueksam.

Kava: üks osa suurvormist ja pala või kolm erineva karakteriga pala. Üks paladest võib olla ansamblipala.

Taseme näited:

M. Glinka Lõoke

A. Dvořák Meloodia

P. Tšaikovski Kurb lauluke

M. Lüdigi Eesti tants

M. Lüdigi Kaerajaan

Õppematerjalid:

Kogumikud erinevatele klassidele –

Krestomaatiad:

L. Marderoovski - Esimesed tšellotunnid (Pervõje uroki na violonceli)

K. Davõdov - Tšellomängu kool

r. Sapozhnikov - Tšellokool

Waller String Class Method

L. Grigorjan - Etüüdikool

J. Dotzauer - 113 etüüdi

S. Lee - 40 kerget etüüdi

Valik suurvorme:

A. Vivaldi - Sonaat

B. Marcello - Sonaadid

J. B. Breval - Sonaat C - duur

B. Romberg - Sonaat

J. B. Breval - Kontsertiino A - duur

A. Vivaldi, G. Goltermanni kontserdid

3.3. Õppeaine nimetus: KOOSMUSITSEERIMINE (VIIUL, TŠELLO)

Maht tundides: II tase – 1 rühmatund; III tase – 1 rühmatund nädalas

Õpetuse eesmärgid:

Koosmusitseerimine annab oskuse kuulata kaasmängijat ja kogu gruppi tervikuna, oskuse sinna maitsekalt „sulanduda“. Koosmusitseerimine arendab rütmitunnet, oskust nooditeksti lugeda, võimet jälgida eesmängijat või dirigenti. Orkestris ja ansambelis mängitav repertuaar peab olema jõukohane ja soodustama õpilase edasist arengut, et ka vähese mänguuskusega õpilastes tekitada suuremat huvi muusika vastu.

Orkestri või ansambli kõlakvaliteet, mängukultuur ja repertuaari omandamise kiirus sõltuvad iga pillimängija muusikalisest haritusest ning kogemustest oma oskusi praktikas rakendada. Koosmusitseerimise arendamisega saame kinnistada õpilase muusikalist kirjaoskust. Ansamblipalad ilmestavad kontserdikavu ning koosmängu ajal tunnevad õpilased end laval kindlamini.

Dirigendi kui ka ansambli juhendaja ülesandeks on leida üles need punktid, mis õpilasi motiveerivad. Näiteks tuleks meeles pidada, et õpilane teeb heal meelel seda, mis talle tundub huvitav ja meeldiv (repertuaar). Eeskujuks on ikka õpetaja meeldiv mäng või huvitavalt ja innustunult läbiviidud orkestritunnid. Heaks ajendiks on kindlasti musitseerimine koos õpetajaga. Õpilasi tuleks kiita ja esile tõsta. Motiveerivad võivad olla ka edukad kontserdid.

Õppeaine programm:

Ansamblimäng on koosmusitseerimise vorm, mida saab harrastada igal tasemel õpilane. Ansamblimänguga võib alustada juba esimesel õppeaastal. Lihtsaid laulukesi saab algaja saata lahtistel keeltele *pizzicato* või *arco*.

Vastavalt võimalustele saab kasutada ansambli erinevaid koosseise: nt kaks viiulit, viiul ja alt, viiul ja tšello jne. Algaja mängija ansamblipartneriks on õpetaja või vanema klassi õpilane. Heaks materjaliks on rahvalaulud, kus lahtistel keeltele G D A on S-T-D funktsioon D-duuris, D A E keeltele S-T-D funktsioon A-duuris. Saatepartiiis saab kasutada lihtsaid rütme ja ka pause. Raskusastmelt võiksid järgneda lihtsad kaanonid. Kaanoneid võib mängida juba suurema arvu õpilastega, kes õpiksid niimoodi kuulama kolme-nelja instrumendi kooskõla. Koosmängus täpsustub intonatsioon ja areneb rütmitunne. Kaanoneid e keerdlaule võib leida koolilaulikutest. Näiteks R. Pätsi «Lemmiklauliku» IV, V, VI osa. Kaanoneid saab vajadusel seada algaja õpilase jaoks mugavamasse helistikku.

Ansambliklassis saab kasutada kõike erialatunnis õpitut. Ansambli repertuaar peab olema õpilasele jõukohane ja aitama kaasa erialasele arengule. Repertuaari raskusaste, selle õppimise kiirus ja esituse väljenduslikkus sõltub iga õpilase individuaalsest võimekusest. Ansamblitunnis õpitakse noodist lugemist, täpset rütmi, põhistrihhide kasutamist, mis on korrektse ansamblimängu alus. Kasutada võib tänapäeva koolide laulikuid, populaarseid laule, jõululaulude seadeid jne.

I ja II tase

Ansamblimäng peab andma kogemusi koosmusitseerimiseks, oskuse kuulata kaas- või eesmängijat, arendama rütmitunnet. II taseme lõpus peaks õpilane vabalt lugema noodist lihtsaid rütmikombinatsioone 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 ja 6/8 taktimõõdus, teadma mõisteid *tutti*, *da capo al Fine*, *con sordino*, *pizzicato*, *arco* jne). Tähelepanu tuleb pöörata ka ühtsele dünaamikale.

III tase

III taseme repertuaar on valdavalt kolme- ja enamahälne.

Edasijõudnud õpilased võiksid tutvuda ka klarinetimänguga (kaks viiulit, viiula, tšello).

Vioolapartiid on võimalik kohandada ka III viiulile, tšellopartiid vioolale.

Repertuaaris võivad esineda pidede keerukamad variandid, sünkoobid.

Ansamblimängu arendamine III tasemes on eriti oluline, kuna see annab eelsoodumuse tegelda muusikaga orkestrites ja ansamblites ka pärast õpingute lõpetamist muusikakoolis.

Repertuaar

Repertuaarivalikus on kasutatud seda materjali, mis on koostajatel käepärast olnud. Oma ansamblile saab aga palju ise seada, kasutades repertuaari kogu muusikaliteratuurist.

Kogumikud:

K. Fortunatov. Noor viiuldaja I. (Moskva 1978)

K. Fortunatov. Noor viiuldaja II. (Moskva 1963)

Viiuliansamblid. (Kiiev 1980)

Ansambli «Noor viiuldaja» 3. väljaanne. (Moskva 1978)

S. Suzuki. Violin School I, II.

Tunes For My String Orchestra. (© 1986 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H 20756)

Sheila M. Nelson. Easy Duets For Violin Groups To Sing And Play. Pairs. (© 1980 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H)

Sheila M. Nelson. Technitunes. (© 1982 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H)

Sheila M. Nelson. Trios. (© 1980 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H 20432)

M. Bang. Gingham Books. Graded Ensemble Music. Two Violins With Piano Accompaniment. (U.S.A. 1936)

K. A. Hermann. Duod ja triod. Viiulimänguõpetus. Laulu ja mängu lehtedest

Vanema astme repertuaarivalik

K. Fortunatov. Noor viiuldaja. (Moskva 1966)

Viiuliansamblid. (Leningrad 1974)

Viiuliansamblid. (Kiiev 1981)

Mozart. 16 Duos. (© 1979 by Editio Musica, Budapest. Z. 2451)

Tunes For My String Quartet. (© 1983 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H)

More Tunes For My String Orchestra (kvartett + bass). (© 1987 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H 20811) arr. Sheila M. Nelson.

Mixtunes I From Six Little Duets For Violin (Or 2 Violins) And Piano op 8. (© 1986 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H 20760)

Populaarne muusika. Seaded viiuliansamblile. (Leningrad 1972)

J. Townsend. The Circus Comes To Town. (London 1981)

Palad viiuliansamblile. (Leningrad 1988)

3.4. Õppeaine nimetus: KANNEL

Maht tundides: 1 akadeemiline individuaaltund jaotatuna kahe korra peale nädalas (õppeaastas 35 tundi)

Õpetuse eesmärgid

Õhutada armastust muusika vastu nii selle kuulaja kui esitajana. Kujundada õpilastel elementaarseid tehnilisi oskusi, võimaldamaks vaba eneseväljendust muusikas oma instrumendil. Õpetada mängima kannelt kui soolo- ja ansamblipilli.

Õppeaine programm

I tase

1. ja 2. õppeaasta

Tehnilised nõudmised: C-duur ja a-moll (harmooniline ja meloodiline) non legatos, legatos, staccatos esimeses kiiruses. Kolmkõlad pööretega, akordid.

Repertuaar:*Etüüdid:*

C. Czerny „Etüüd“

M. Clementi „Etüüd“

Palad:

Eesti rhv. „Juba linnukesed“

Eesti rhv. „Hiir hüppas“

Valss filmist „Kevade“

Kihnu tantsuviis „Sõrmõlugu“

Polüfooniliste elementidega palad:

Eesti rahvaviis „Käokene“

Igal poolaastal 1 esinemine

Nõuded taseme lõpetamisel:

hindelisel arvestusel esitada pala ja etüüd

II tase1. ja 2. õppeaasta:

Tehnilised nõudmised:

I poolaasta: C-duur, G-duur, D-duur; a-moll, e-moll, h-moll (harmooniline ja meloodiline).

II poolaasta: F-duur, d-moll ; B-duur, g-moll 1. ja 2. tempos

Kolmkõlad pööretega 1. ja 2 tempos MM=120. Akordid.

Repertuaar:*Etüüdid:*

H. Lemmik „Etüüd“

C.Czerny Etüüd.

Palad:

Soome rahvaviis „Tantsulugu“

L. Mozart „Torupill“

Rybicki „Paadis“

Polüfoonilise iseloomuga palad:

Purcell „Menuett“

Triooli ravaviis „Joodeldus“

G.Fr.Händel Menuett

Esinemised, arvestused, eksamid:

1.aasta:

I poolaasta: heliredelid ja etüüd; 1 esinemine: palad

II poolaasta: heliredelid ja etüüd; 1 esinemine: palad

kevadisel ettemängul: 2 pala

2.aasta:

I poolaasta: heliredelid ja etüüd; 1 esinemine: palad; poolaasta lõpus hindeline arvestus: 2

pala (soovitavalt 1 polüfooniline)

II poolaasta: heliredelid ja etüüd; 1 esinemine: palad

Nõuded taseme lõpetamisel:

eksamil mängida 2 pala (soovitavalt 1 polüfooniline)

III tase

1., 2. ja 3. õppeaasta

Tehnilised nõudmised:

I poolaasta: C-duur, G-duur, D-duur; A-duur; a-moll, e-moll, h-moll, fis-moll (harmoniline ja meloodiline).

II poolaasta: F-duur, d-moll; B-duur, g-moll; Es-duur, c-moll esimeses ja teises kiiruses Kolmkõlad pööretega esimeses ja teises kiiruses MM=120. Akordid, arpedžod, V7 pööretega – duuris,

Repertuaar:

Etüüdid:

J.Mazas „Etüüd“

C.Czerny „Etüüd“

Palad:

Eesti rahvaviis „Viire takka“

H.Otsa „Muinasjutt“

R.Tobias „Tantsulugu“

R.Rodgers „Edelweiss“

Polüfoonilise iseloomuga palad:

Tardos „Palve“

Mozart „Menuett“

Suurvormid:

C.Gurlitt Sonatiin C-duur I osa

Esinemised, arvestused, eksamid:

1.aasta:

I poolaasta: heliredelid ja etüüd; 1 esinemine: 1 pala; talvel hindeline arvestus: 2 pala (soovitavalt ka polüf.)

II poolaasta: heliredelid ja etüüd; 1 esinemine: palad; kevadel hindeline arvestus: pala ja polüfoonia

2.aasta:

I poolaasta: heliredelid ja etüüd; 1 esinemine: palad; talvel hindeline arvestus: karakterpala või polüfoonia

II poolaasta: heliredelid ja etüüd; 1 esinemine: palad; kevadel hindeline arvestus: suurvorm, polüfoonia ja pala

3.aasta:

I poolaasta: heliredelid ja etüüd; 1 esinemine: palad; talvel hindeline arvestus: palad (ka polüfoonia v. suurvorm)

II poolaasta: heliredelid ja etüüd; 1 esinemine: palad

Nõuded taseme lõpetamisel:

eksamil, mis on kooli lõpueksam tuleb esitada: suurvorm, polüfoonia ja pala

3.5. Õppeaine nimetus: KOOSMUSITSEERIMINE (KANNEL)

Maht tundides: II tase ja III tase – 1 rühmatund nädalas.

Õpetuse eesmärgid:

Ansamblimäng on koosmängu vorm, mida saab harrastada igal tasemel õppur. See on võimalus elavaks musitseerimiseks juba algõpetuse esimestest tundidest alates. Vastavaid palasid leidub algõpetuse kogumikes.

Koosmäng annab kogemusi koosmusitseerimiseks, oskuse kuulata kaasmängijat ja kogu gruppi tervikuna, oskuse sinna maitsekalt „sulanduda“, arendada rütmitunnet, oskust pause lugeda, jälgida ansambelis eesmängijat. Ansambelis mängitav repertuaar peab olema jõukohane ja soodustama õpilase edasist arengut.

Harjutus või pala peab õnnestuma esimesel katsel, kahjulik on nn. proovimise harjumus. Ansambli kõlakvaliteet, mängukultuur ja repertuaari omandamise kiirus sõltuvad iga pillimängija muusikalisest haritusest ning kogemustest oma oskusi praktikas rakendada.

Koosmängu arendamisega saame kinnistada õpilase muusikalist kirjaoskust.

Ansamblimäng jätkub kogu õppeaja vältel ja mängijateks on õpilased omavahel.

Nooremale astmele jõukohased ansamblipalade kogumikud:

Maikapar, S. Pervõje šagi.

Garscia, J. Graj ze mna na cztery rece (Let's play a piano duet) op. 37.

Filc, J. Dwa kotki.

Negykezes zongoramuzsika kezdok szarama (Vierhändige Klaviermusik für Anfänger).

Budapest.

Fritz Emonts europäische Klavierschule. Band I.

Erineva raskusastmega repertuaari on järgmistes kogumikes:

Emonts, F. Wir spielen vierhändig.

Emonts, F. Fröhliche Tänze nach alten weisen.

Heumann, H. G. Grazy Rock.

Heumann, H. G. Happy Rag.

Heumann, H. G. Easy Pop for Two.

Muzsikaljunk együtt.

Repertuar fortepiannogo ansamblja.

Igrajem vdvojom / Koost. A. Berzenkov.

Gavrilin, V. Pjesõ dlja fortepiano v 4 ruki.

Rahmaninov, S. 2 pala 2 klaverile 6 käele.

Prokofjev, S. Rong : 2 klaverile 8 käele.

Hatšaturjan, A. Tants mõõkadega balletist Gajane

Loovat suhtumist muusikasse ja muusikalise väljenduse julgust soodustavad kuulmise järgi mängimine, transponeerimine, improviseerimine ja klaverisaate kujundamine. See töö hästi läbimõelduna ja süstemaatiliselt läbiviiduna ergutab õpilasi musitseerimisele.

Nooremas astmes on soovitatav omandada järgmised saatekujundamise oskused:

- meloodia saatmine T ja D funktsioonidel põhineva üksiku bassiga;
- meloodia saatmine kvinti burdooniga, nn. torupillisaade;
- eelmise värvikam variant on kvindi vaheldumine sekstiga.

Nendest lähtudes ka nn. western bass;

- kvindi ja seksti positsioonidelt ka akordid - T kk, S64 ja D65 (mittetäielikuna);
- meloodia saatmine liikuva kvindiga.

Õpilane võiks omandada ka mõningaid lineaarse saatehääle võtteid:

- vasaku käe liikumise kujundamine meloodiaga sobivatest üksikutest helidest;

- pentakordi või heliredeli harjutused vastassuunalises liikumises ja kaanonina;
- alumise hääle liikumine meloodiaga sekstis, deetsimis.

II taseme võiks õpilane omandada kadentsi harmoonial põhineva saate improvisatsiooniga:

- saatmine põhikolmkõladega. Erilist tähelepanu pöörata iga funktsiooni spetsiifilisele kõlale. Eraldada neid ka kuulmise järgi;
- moodustada ja varieerida kadentsidel põhinevaid väikesi struktuure. Mängida neid bass vasakus, akord paremas käes (nt. valsi saade, polka saade);
- lineaarse saatena mängida bassis diatoonilisi või kromaatilisi meloodiaga sobivaid käike.

III tasemes on soovitatav asuda mitmehääle faktuuri väljatöötamisele paremas käes:

- saate kujundamine tähtnimetuste järgi.

Kolmkõladele lisanduvad järk-järgult sekstiga akordid ja septakordid;

- sissejuhatuste, vahe- ja järelmängude loomine.

Loomingulist initsiatiivi ergutab improviseerimine kahel kandel:

- "küsimus-vastus" vormis;
- ühel kandel kindel harmooniline struktuur või teatud fakturne foon (nt. arpedžod, ostinato jms.), selle taustal teisel kandel improviseeritud soolo.

III taseme 3. aasta lisab vabale saate kujundamisele töö saateklassis instrumentaal- või vokaalsolistiga. Seoses sellega tekib uus probleem: õpilane peab endale teadvustama, et tema esitada on vaid osa muusikalisest tervikust. Ta peab jälgima ja tunnetama ka solisti partiid. Saatepraktikal on ka teine missioon - õpilane tutvub lähemalt teiste instrumentide ja vokaalmuusika problemaatikaga.

Repertuaar valida võimalikult mitmekülgne (erinevad instrumendid, heliteoste karakterid, stiilid jne.). Töö tulemuslikkuse nimel korraldada saateklassis kontrolltunde ja kontserte.

Abistav materjal:

Kõlar, L. Improvisatsiooniharjutused.

Kõlar, L. Muusikalised mängud.

Gross, K., Järg, K. Mänguvihik klaverile.

Bethmann, S. Früh übt sich : Ganz leichte Lieder und Tänze für Klavier.

Emonts, F. Europäische Klavierschule. Band II, III.

Söderqvist-Spering, C. Pianogehör. I, II, III.

Pieper, M. Swing und Beat * schwarz auf weiss.

Balassa-Lelkes-Vecsey. Jazz-zongora iskola.